

(Прес, 07.10.2009)

Премијер Републике Српске Милорад Додик каже у ексклузивном интервјуу за Прес да неће дозволити промене Дејтонског споразума које би биле на уштрб РС. Он напомиње да ће, уколико то буде наметнуто, организовати референдум! Додик верује да оваква БиХ може бити равноправни члан ЕУ, истиче да је време сукоба прошло и да је дошло време да међународни представници напусте Босну и оставе је Бошњацима, Хрватима и Србима.

Додик каже и да не верује да су велике силе, пре свих САД, већ одлучиле да направе унитарну Босну и укину РС и Федерацију.

- Немам утисак да ће се то догодити, зато што знам да и велике силе знају да се Дејтонски споразум и уређење БиХ могу променити само уз сагласност РС, а ниједна релевантна политичка партија у Српској не би потписала укидање РС и формирање некакве унитарне БиХ.

Уколико овај сценарио заиста постоји, какав ће бити ваш одговор?

- Амерички председник Барак Обама је више пута поновио да спољна политика САД неће више почивати на наметању решења, било где у свету. Да ће с пуном пажњом слушати шта о томе мисле они на које се одлуке њихове администрације могу односити. Добро вам је познато на какав позитиван одјек у свету, па и овде, су наишле речи америчког председника. Стога сам сигуран да америчка администрација ни ситуацији у БиХ неће прићи на другачији начин. Уколико и постоји сценарио на коме ви својим питањем инсистирате, одговор СНСД-а, партије на чијем сам челу, је јасан: Република Српска мора бити у њеним Дејтонским границама.

Да ли сте о оваквом развоју ситуације разговарали са потпредседником САД Џозефом Бајденом кад је посетио Сарајево?

- Посета господина Бајдена Сарајеву додатно ме је уверила да је америчка спољна политика заузела један нови и квалитетнији курс. Био је то један изузетно користан и добар разговор, из кога сам видео да потпредседник Бајден има добру вољу, али и дезинформације или недостатак пуних информација. Са великим задовољством сам му изложио ставове које заступа власт у Републици Српској и како ми видимо будућност БиХ. Нисам приметио да му се није допало моје излагање, тим пре што сам своје ставове поткрепио добром аргументацијом. Администрација САД, посебно на тако високим функцијама, разуме језик аргумената.

Колико су Срби допринели лаганом урушавању Дејтонског споразума, прво прихватањем укидања Војске РС, а потом и пограничне полиције...

- Грешили су сви, могуће и ја, верујући да неким решењима улажемо у квалитетнију и бољу будућност, да сукобе морамо оставити иза себе и посветити се суштинским питањима за наш народ. Међутим, испоставило се након 14 година да већински народ у БиХ може да задовољи само укидање Српске и да све оно што је РС жртвовала, што добровољно, што наметањем од стране међународне управе, није довољно.

Неколико пута сте јавно поменули референдум као једно од решења статуса РС у оквиру Босне. Шта је заиста потребно да се догоди да би Скупштина РС донела одлуку о расписивању референдума?

- Ако било ко и било када угрози јасно дефинисану позицију РС и њена овлашћења из Дејтонског мировног споразума, ми нећемо имати други избор.

Зашто се сви плаше референдума Срба у БиХ?

- Сви се плаше референдума јер добро знају какве све притиске из другог дела БиХ трпе Срби у РС. Јасно је свима какав би одговор Срба био. Више пута сам до сада говорио о томе како је БиХ добила признање споља, али интеграција и признање унутар њених граница још нису постигнуте. Референдум је најдемократскије средство за проверу воље народа и сматрам да нико нема право да оспорава једном народу такву могућност

изјашњавања.

Какав ће бити ваш одговор уколико Србија, као гарант Дејтона, пристане на промене државног уређења БиХ?

- Време у коме је неко изван РС доносио одлуке у њено име одавно је прошло. Ми са властима у Београду имамо добре односе, али то никако не значи да они у наше име могу да одлучују. Мислим да је председник Србије више пута поновио да подржава Дејтонски споразум и територијални интегритет БиХ, са РС и Федерацијом БиХ у њој. Више пута је поновио и да ће подржати сваки договор у БиХ који постигну њени конститутивни народи. Ми од Србије више и не очекујемо.

Да ли оваква БиХ каква је данас уопште може да размишља о европским интеграцијама?

- Прича о европским интеграцијама, која подразумева централизацију или унитаризацију државе, настала је у сарајевској политичкој кухињи и нема везе са стварношћу. Данас у ЕУ имате централизоване, али и децентрализоване државе. Не видимо ниједан разлог због чега БиХ, као децентрализована држава, не би могла да буде чланица ЕУ. Ми само желимо да будемо активан учесник у тим интеграционим процесима, а не као што су донедавно радили политичари из Сарајева. Они напишу законе и нама их доставе на усвајање, при том не консултујући никога из РС. Видели сте шта је радио бивши министар безбедности, због кога су изузетно важни закони каснили са усвајањем. Уместо да се кривац за ту ситуацију прецизно лоцира, нама се покушало спочитати како смо ми криви што та законска решења нису усвојена. Зашто се брзо и једноставно усвајају решења наших министара у Савету министара БиХ? Зато што пре упућивања закона у процедуру наши министри консултују све релевантне адресе, како у ФБиХ, тако и у РС. Када би то радили и остали министри, ми бисмо и са оваквом уставном структуром до многих решења много брже долазили. Оно што још желим да кажем када су интеграције у питању јесте да ми подржавамо пут у ЕУ и НАТО, али не по сваку цену.

На основу којих чиненица сматрате да је време да ОХР и високи представник напусте БиХ?

- На основу оцене свих релевантних међународних организација које већ годинама уназад констатују да су у БиХ проведени фер и демократски избори. Мислим да само та чињеница довољно говори ко би требало да управља овом државом. Не бих имао ништа против да ОХР региструје политичку партију у БиХ, да под истим условима као и домаће политичке партије провери своју снагу на изборима. Овако грађани бирају нас, а они управљају. И што је најстрашније, за своје управљање не полагају рачуне никоме у овој земљи, а последице њиховог деловања се испостављају нама, легално и легитимно изабраним представницима на изборима. Све остале чињенице изведене су из ове основне. Не можете имати слободу да мимо највиших законских аката у земљи и мимо једног међународног споразума донесите одлуке, а да немате одговорност за те одлуке.

Да ли је могућ суживот Срба, Бошњака и Хрвата у Босни без међународних посредника и можемо ли поново да очекујемо сукобе?

- Рат и сукоби нису на дневном реду ове политичке гарнитуре у РС. Ми немамо ни јавних ни тајних ратних планова, и сматрамо да је рат у БиХ немогућ из више разлога. Прво, ко би ратовао? Чиме би ратовао? И шта би радиле снаге НАТО у том случају? Да будем прецизнији, сукоби у БиХ су могући само уколико би НАТО одлучио да скрштених руку посматра неки такав сценарио. Имам потпуно поверење у међународно војно присуство у БиХ, за разлику од цивилне мисије. Не можемо бити незахвални и непоштени па рећи да међународна заједница ништа добро није донела БиХ. Донела је, у првом реду, мир. Међутим, како су одмицале године, цивилна међународна управа, ту мислим на ОХР, претворила се у своју супротност. Дејтонски споразум не предвиђа ОХР, он познаје само високог представника. Међутим, временом су високи представници постајали жртве својих канцеларија и чиновника који су годинама у БиХ. Шефовање Педија Ешдауна у БиХ биће уписано у најсрамнијим страницама историје, не само БиХ, већ целе Европе и савременог света. Продужавајући рад ОХР-а у БиХ, међународна заједница искомпромитовала је све позитивне ствари које је урадила и тако изгубила поштовање и утицај међу становницима БиХ. То није смело да се догоди, због будућности, у којој желимо да будемо део цивилизованог демократског света. Тог истог света одакле су нам слали службенике који су се овде понашали попут махараца.

Да ли би веће сукобе у јединственој БиХ имали Хрвати и Бошњаци, него они са Србима?

- И последњи грађански рат у БиХ водили су сви против свих. Бошњаци против Срба, Хрвати против Бошњака, Срби против Хрвата, и на крају Бошњаци против Бошњака. На ваше хипотетичко питање одговорићу да овде нема места сукобима једних против

других, јер једни могу бити сви, и други могу бити сви.

Колико су сукоби навијача Бошњака и Хрвата у Широком Бријегу показали прави слику односа у БиХ?

- Страшно је то што се десило у Широком Бријегу, јер је први пут због неког спортског догађаја изгубљен један млади живот. Изражавам дубоко жаљење због тога што се догодило. Само не могу да се отмам утиску како би све то било конотирано да се десило, не дај боже, у РС. Ти сукоби између бошњачких и хрватских навијача трају годинама. Нема готово ниједног спортског догађаја у коме су актери БиХ или Хрватска, а да на улицама Мостара немате изгреде. Чак и кад су играли Хрватска и Турска или Хрватска и Бразил, навијачке групе у Мостару су се сукобљавале. Зато мислим да позадина тих сукоба није само спортска, посебно у Мостару, где је ОХР, намичући статут града, направио такву ситуацију да и годину дана након избора град нема градоначелника. И док се многи упињу да докажу како је проблем функционисања БиХ покушај РС да све блокира, деси се Мостар. А када кажем деси се Мостар, то значи избије на видело да је и 14 година након рата један град у БиХ подељен. Ни након 14 година ФБиХ није успела да интегрише један град. У Мостару имате аутобуску станицу с једне и аутобуски колодвор с друге стране, имате Мостарско свеучилиште и Мостарски универзитет, с једне стране игра Вележ, с друге Зрињски. А Срби су у рату сведени на мањину у Мостару, која ни на који начин не утиче на дешавања у граду. Па вас питам, ко сноси одговорност за функционисање овог града?

Да ли је решење за престанак свих сукоба и трзавица у региону подела дела БиХ између Србије и Хрватске?

- Ја нисам за поделе, бар не оне које се не могу договорити. Када кажем договорити, мислим на споразум људи у БиХ да се договором раздвоје. У миру свакако. И то нема везе ни са Србијом, ни са Хрватском. И Србија и Хрватска имају своје проблеме, који једним делом проистичу из ратова који су '90-их вођени на Балкану. Овде није питање како поделити БиХ, већ како умирити страхове свих њених народа, и како да сви у тој држави буду задовољни. Срби су већ дали највећу жртву у Дејтону, приставши да остану у БиХ. Бошњаци су добили државу у границама које су желели. Хрвати су се потписивањем Вашингтонског споразума жртвовали за Хрватску и мислим да су недуго након тога схватили да им тада муслиманско-хрватска федерација, данас ФБиХ, није дала довољно равноправности. Плашим се да Срби овде више нису спремни ништа да жртвују, јер су већ жртвовали много.

Шта кажете онима који сматрају да све више личите, не физички већ политички, на Радована Караџића?

- Када ништа аргументовано не могу да вам приговорим, а не понашате се у складу са оним како Бошњаци желе, онда вам једноставно пришију етикету да сте следбеник Милошевића или Караџића. Ја сам у време и једног и другог био опозиција и то сви добро знају. Али, не могу и никада нећу бити опозиција свом народу, Уставу и здравом разуму, ма какве етикете ми пришивали. Управо они који желе да ме ставе у тај контекст чине све да би прикрили своје прљаве трагове из контекста владавине Милошевића, Караџића и Изетбеговића. И Силајџић и Лагумџија и многи други су активни актери рата и носиоци важних функција у тадашњем Сарајеву. Треба ли да подсећам да је то период стравичних злочина над Србима и у Сарајеву и Коњицу и Мостару и многим другим градовима које је контролисала тадашња муслиманска власт, а чији су истакнути политички прваци били и Силајџић и Лагумџија и многи други, који би данас мене да етикетирају. Сви одговорни за ратне злочине на простору бивше Југославије траже се док су биолошки живи и без обзира на нацију или веру морају да буду процесуирани. Знам да ће доћи дан да се процесуирају и они који ме врло злонамерно упоређују с онима с којима су носили одговорност у то време.

Плашите ли се да ће федерално тужилаштво БиХ ипак покренути поступак против вас због наводних малверзација око изградње зграде Владе РС?

- Поступак Тужилаштва БиХ против мене и још десетину људи из РС је најбољи показатељ да је БиХ држава у којој не влада право, већ правно насиље. И суд и Тужилаштво БиХ су формирано од стране ОХР-а, мимо Дејтонског споразума и Устава БиХ. То су виртуелне правосудне институције основане с циљем дисциплиновања непослушних у БиХ и селективних суђења за ратне злочине. У тим виртуелним институцијама раде страни држављани, који нису чак ни положили заклетву пред домаћим институцијама, плаћају их странци и њима управљају странци. О контроверзним биографијама особља суда и Тужилаштва не бих да говорим, много тога је већ и написано и речено. Стојим на располагању свим легалним правосудним институцијама у РС за сва питања или оптужбе, ма какве оне биле. Суд и Тужилаштво БиХ су нелегалне институције и као такве за мене немају никакав значај. Ја поштујем Устав БиХ и Устав РС, али тамо нисам видео и не видим те институције. Видим само једну опасну и злу намеру да се све у РС прикаже као злочиначко или криминално. Пошто нисам на било који начин одговоран за дешавања у протеклом рату, као изабрани функционер Српске морао сам да будем одговоран за послератни период. Укратко, ако ниси ратни злочинац, онда мораш бити криминалац. Па, Србин си побогу, мораш бити нешто од та два. Осим

Или Дејтон, или разлаз!

Пише: Милорад Додик
среда, 07 октобар 2009 23:55

ако пристанеш да испуњаваш нечије жеље, а да то нису жеље оних који су те бирали. Ја бирам да поштујем жеље оних који су ме бирали.

Да ли међународна заједница за сваког политичара у БиХ има "досије" који може да извади кад они постану "непослушни"?

- Не припадам кругу оних политичара који учествују у састављању тих досијеа, па не могу са сигурношћу рећи да то у таквом облику постоји. То би било добро питање за неке политичаре како у РС, тако и у ФБиХ, и наравно, за политичке налогодавце из ОХР. Али, намера да се непошлушни дисциплинују путем тих нелегалних правосудних институција је добро позната. Па, видели сте то на бројним примерима, од Човића, Шаровића, Јелавића и других.

Колико је Република Српска економски испред осталог дела БиХ?

- Мислим да сви финансијски и економски параметри говоре да је Република Српска бољи део БиХ. Српска је и у условима велике економске кризе ослобођена социјалног притиска, све своје обавезе уредно сервисира, у РС је и у овој години забележено повећање индустријске производње, нема општине у којој се не ради и не гради. Ситуацију у РС илустроваћу једним податком. Када смо ми преузели одговорност за РС, БДП је био око 5,5 милијарди марака. У 2008. БДП је у био око 8,5 милијарди. У ФБиХ ситуација је много другачија, погледајте само последње протесте.

Како би се "уједињене" БиХ одразило на економију Републике Српске?

- Српска већ трпи финансијску и економску штету и од овакве БиХ. Само по основу индиректних пореза из ФБиХ нас годишње закидају за око 35 милиона марака. Више стотина милиона нам дугују за исплате пензија онима који су их остварили у ФБиХ. Ни аранжман са ММФ-ом није сигуран јер парламент Федерације, под притиском протестаната, усваја законе које Влада не може да спроведе и тако целу државу доводи у ситуацију да остане без кредита ММФ-а. Јавна потрошња у РС је 38 посто, што је мање од европског просека, а у ФБиХ је близу 70 посто! Ми имамо 16 министара, Федерација више од 100. Не смем ни да замислим како би то све изгледало у условима централизоване привреде и економије.

Колико ваши сукоби са међународним представником штете спољнополитичком угледу Србије? У Баналуку увек дође неко од српских функционера чим се појави проблем између вас и високог представника.

- Нисам ја у сукобу са високим представником, већ је он у сукобу са Дејтонским споразумом, Уставом БиХ и Уставом РС, или су то његови службеници. Овде нема места личном односу. Конкретно, г. Валентин Инцко је веома добар човек кога познајем још из његовог ранијег боравка у БиХ. Али овде није питање ко је добар или лош, већ ко поштује највеће правне акте земље и, што је важније, ко поштује међународни споразум. И не знам какве то везе има са спољном или унутрашњом политиком у Србији? Интерес званичника Србије за стање у РС и БиХ проистиче из потписа који је Србија ставила на Дејтонски споразум, и било би ненормално да не показује интерес за збивања у БиХ.

Како вам изгледају ове историјске "случајности"? После анексије 1908. шеф у БиХ је био Аустријанац Бенјамин Калај. Данас, 101 годину касније, шеф је Аустријанац Валентин Инцко.

- Треба прочитати "На Дрини ћуприја" Иве Андрића и видети како су тад долазак Аустријанаца доживели и Срби и муслимани у БиХ. И једни и други су их дочекали с неповерењем. Мислите ли да је данас другачије? Зар је требало да прође 101 година да се схвати да ова држава без договора њених народа не може ни да постоји, ни да функционише? И тада и данас била су актуелна готово иста питања... нација, вера, језик. Само што су тада Срби били већински народ у БиХ. И тада су се опирали тиранији страних администратора, Турцима и Аустријанцима. Надам се да су сви научили нешто из тог периода.

У склопу ове историјске аналогije, ко би данас био Франц Фердинанд?

- Франц Фердинанд не би имао толики историјски значај да није било Гаврила Принципа. Ако тражите Фердинанда, значи да тражите и Принципа. Ако тражите Принципа, значи тражите рат. А Срби не желе рат. Желе да живе у миру и са собом и са Бошњацима и Хрватима.

Или Дејтон, или разлаз!

Пише: Милорад Додик
среда, 07 октобар 2009 23:55

Каква су ваша очекивања од састанка у Бутмиру?

- Битно је нагласити да ја не идем на састанак у Бутмир на договор, већ на преговор. Оно што такође желим да кажем је да је упитан легитимитет састанка у Бутмиру, јер су на тај састанак позване неке маргиналне политичке партије, а изостављен је нпр. СДС, који има свој парламентарни капацитет. Морам такође да нагласим да у Бутмир идем са ставом да високи представник мора да повуче своје последње наметнуте законе. Мислим да би то релаксирало атмосферу за евентуално постизање договора.

(Разговарао **Светомир Марјановић**)